

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина

**ЗАВОД ЗА
ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ЗРЕЊАНИН
ЗДРАВЉЕ ЗА СВЕ**

Др Емила Гаврила 15, 23000 Зрењанин Директор: 023/564-458; Централa: 023/566-345; Телефакс: 023/560-156 kabinet_direktora@zastitazdravlja.rs
Матични број: 08169454; Подрачун: 840-358661-69; 840-358667-51; ПИБ: 100655222

Број: 434

Дана: 08.02.2021.

Odgovor za portal „I love Zrenjanin“

Poštovani:

Zavod za javno zdravlje Zrenjanin vrši kontrolu kvaliteta vazduha na osnovu Ugovora o kontroli sa gradskom upravom Grada Zrenjanina. Ugovorom su, na osnovu Programa kontrole kvaliteta vazduha, definisana merna mesta u okviru lokalne mreže mernih mesta kao i parametri i dinamika ispitivanja. Lokalne mreže se uspostavljaju kao dopunske i one se ne nalaze u okviru državne mreže Republike Srbije niti lokalne mreže Autonomne Pokrajine Vojvodine (APV). Program monitoringa kvaliteta vazduha odobrava Ministarstvo za zaštitu životne sredine na predlog Gradske uprave Grada Zrenjanina.

Tumačenje dobijenih rezultata vrši se na osnovu zakonske regulative (Uredba o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha (Sl. glasnik RS br. 11/10, 75/10, 63/13)) koja, za suspendovane čestice (PM_{10} / $PM_{2.5}$) kao granične vrednosti daje prosečne 24-časovne koncentracije. Kada očitavanja nisu u realnom vremenu (manuelne metode koje Zavod sada radi), postoji verovatnoća da se u toku 24 časa dogode prekoračenja graničnih vrednosti, a da prosečne koncentracije za 24 časa budu u okviru graničnih vrednosti. Sa druge strane, kod merenja automatskim stanicama očitavaju se trenutne vrednosti za koje nije propisana maksimalno dozvoljena vrednost (MDV), a te očitane trenutne vrednosti mogu da premašuju maksimalno dozvoljene za 24 časa, ali te dve stvari jednostavno nisu uporedive. Ipak, one mogu da ukažu na postojanje problema.

Metode koje se koriste u Zavodu prilikom analize parametara kvaliteta vazduha regulisane su zakonskom regulativom i one su akreditovane od strane Akreditacionog tela Srbije. U okviru procesa akreditacije metoda (pre dodele akreditacije, pre ponovnog ili planiranog ocenjivanja u ciklusu akreditacije), laboratorija za ispitivanje mora vršiti vrednovanje ispitivanja odnosno mora učestvovati u međulaboratorijskim poređenjima i rezultati tih ispitivanja moraju biti zadovoljavajući odnosno prihvatljivi prema unapred postavljenim kriterijumima.

Rezultati građanskih ili priručnih senzora koji mere jedan parametar kvaliteta vazduha, suspendovanihe čestice, koji takođe pokazuju trenutne vrednosti, mogu biti interesantni za javnost, mogu dati dodatne orijentacione podatke ali nemaju pouzdanost referentnih akreditovanih metoda. Ovi uređaji nisu prepoznati u našoj zakonskoj regulativi, metode se ne mogu akreditovati, a dobijeni rezultati ne mogu biti predmet međulaboratorijskih poređenja.

Građanske inicijative za merenje kvaliteta vazduha su dobrodošle ako imaju za cilj da podstaknu javnost da se zainteresuje za problem kvaliteta vazduha u neposrednom okruženju i da zajedničkom saradnjom sa nadležnim institucijama doprinesu aktivnostima koje mogu poboljšati kvalitet životne sredine.

Uvođenje automatskih stanica koje mogu vršiti merenja akreditovanim metodama i koje pružaju informacije o vrednostima zagađujućih materija u realnom vremenu ili vrlo brzo nakon uzorkovanja je od velikog značaja za građane, svakako podržavamo tu inicijativu. To je bio cilj Zavoda i do sada i u budućem vremenu.

Takođe i praćenje sadržaja suspendovanih čestica veličine 2,5 mikrometara (PM 2.5), u okviru pomenutih automatskih metoda ili manuelnih, Zavod je spreman da podrži, uz napomenu da je potrebna višemesečna priprema (akreditacija metode i nabavka dodatne opreme).

Napomena uz komentar:

Zavod za javno zdravlje Zrenjanin u toku 2020. godine, kontrolisao je koncentraciju suspendovanih čestica veličine 10 mikrometara (PM 10), na mernom mestu Bul. V. Vlahovića 112 dana, na Trgu D. Obradovića u Zrenjaninu 56 dana i u Elemiru 56 dana.

Analizu sadržaja suspendovanih čestica, PM 10, osim Zavoda za javno zdravlje Zrenjanin vrši i Institut za javno zdravlje Vojvodine, 21 dan u mesecu, na mernoj stanici koja je deo lokalne mreže automatskog monitoringa ambijentalnog vazduha u APV, kojom upravlja Pokrajinski sekretarijat za urbanizam i zaštitu životne sredine.

Što se tiče štetnosti PM čestica, pravilo je da što su čestice sitnije, to dublje prodiru u disajne organe i organizam te imaju potencijalno štetniji uticaj, ali i hemijski sastav čestica je veoma bitan.

Na program i broj mernih mesta dozvolu daje ministarstvo, pri čemu i finansiranje ima indirektnu vezu. Mesta uzorkovanja „koja su pokazivala najveći stepen zagađenja“, ne razlikuju od mesta uzorkovanja na Bul. M. Milankovića („magistrali“) jer se radi o mestima sa najvećom frekvencijom saobraćaja.

Srdačan pozdrav,

Načelnik centra za higijenu i
humanu ekologiju

v.d. direktora

dr Dubravka Popović

dr Predrag Rudan